

บันทึก

เรื่อง การดำรงตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจของสมาชิกวุฒิสภา

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สร.๐๒๐๓/๓๖๕๗ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๑๘ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาขอให้พิจารณาให้ความเห็นตามที่กระทรวงการคลังเสนอว่า ในกรณีที่กรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาลตามพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งได้แก่ผู้แทนสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยและกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา มีปัญหาว่า

(๑) ผู้แทนสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยและกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งดังกล่าวจะเป็นบุคคลผู้ต้องห้ามมิให้เป็นกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาลตามมาตรา ๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ หรือไม่

(๒) กรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาลซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจะได้รับยกเว้นตามมาตรา ๑๐๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจในฐานะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้หรือไม่ และถ้าได้รับยกเว้นแล้วจะยังถูกต้องห้ามมิให้เป็นกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาลตามนัยมาตรา ๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ หรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๒) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว สำหรับปัญหาข้อที่หนึ่งเห็นว่า ผู้แทนสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยและกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยการได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๑๑^๑ แห่งพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗ จึงเป็นการดำรงตำแหน่งกรรมการตามบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งตามมาตรา ๕ (๖)^๒ แห่ง

^๑ มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาล” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ผู้อำนวยการ และผู้ที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง มีจำนวนไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ

ให้กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ คณะกรรมการจะแต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งคนใดหรือบุคคลอื่นเป็นเลขาธิการคณะกรรมการก็ได้

^๒ มาตรา ๕ กรรมการของรัฐวิสาหกิจนอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้สำหรับรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ แล้วยังต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ด้วย

พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ไม่ได้มีลักษณะต้องห้ามในการเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจแต่อย่างใด

ส่วนปัญหาข้อที่สองเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๑๐๓^๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นบทบัญญัติที่กำหนดลักษณะต้องห้ามในการเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่เกี่ยวกับปัญหาที่ว่าบุคคลจะมีสิทธิเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจได้หรือไม่แต่อย่างใด เพราะกรณีดังกล่าวย่อมต้องพิจารณาบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘

โดยสรุปเห็นว่า ผู้แทนสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยและกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาอยู่ด้วยนั้น ย่อมเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจคือกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาลได้โดยไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ส่วนปัญหาที่ว่า จะขัดต่อมาตรา ๑๐๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่นั้น เห็นว่า เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัยตามนัยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(ลงชื่อ) ส. โทตระกิตย์

(นายสมภพ โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๖) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง หรือดำรงตำแหน่งในทางการเมืองเว้นแต่เป็นการดำรงตำแหน่งกรรมการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๑ มาตรา ๑๐๓ สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกผู้แทนราษฎร

(๑) ต้องไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ นอกจากตำแหน่งรัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมืองอื่น

(๒) ต้องไม่รับสัมปทานจากรัฐ หรือหน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานนั้น หรือเป็นคู่สัญญากับรัฐหรือหน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๓) ต้องไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติกับบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานตามปกติ

บทบัญญัติตามมาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญหรือเงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับหรือดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา หรือวุฒิสภา หรือสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๑๘